

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Scholars at Risk Network

Brodersen, Lars

Published in:
UGlen

Publication date:
2011

Document Version
Accepteret manuscript, peer-review version

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Brodersen, L. (2011). Scholars at Risk Network. *UGlen*, (7), 26-27.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- ? Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- ? You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- ? You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Scholars at Risk Network

Af Lars Brodersen lektor, Inst. for Planlægning

Aalborg Universitet indmeldte sig i maj 2011 som aktivt medlem af Scholars at Risk Network (SAR) som det første danske universitet. SAR er en organisation henholdsvis et globalt netværk af universiteter og tilsvarende institutioner, som har til formål at hjælpe "scholars", der udsættes for restriktioner, chikane, vold, fængsling, tortur, forsvinding og drab på grund af deres forskning, og at fremme forståelsen af værdien af den frie forskning og sikring heraf. "Scholars" er alt fra studerende, stipendiater til forskere og videnskabsmænd (m/k), der studerer og forsker i akademiske emner, og som ved en masse om samme. Begrebet "akademisk frihed" er et nøglebegreb for arbejdet i SAR.

mv. og ofte også information om det pågældende land. SAR-sekretariatet vurderer, hvilken type hjælp der kan være til gavn for personen. Derefter udsender SAR-sekretariatet information til SAR-medlemmerne "her er NN, som er ..., hvem kan hjælpe?". Der kan være tale om at hjælpe den nødstedte person til et nyt sted, et nyt land at leve i inklusive en arbejdsplads, hvor forskningen kan fortsættes. Hjælpen kan også bestå i at påvirke magthaverne i det pågældende land eller tilsvarende. Hjælpeprocessen tager ofte 6-12 måneder afhængig af, hvor kritisk situationen er.

tilsvarende organisationer, er det udtrykte behov for hjælp nok i størrelsesordenen 3-5 forskere pr. dag, hvoraf 1-2 af dem trues på livet. Pr. dag worldwide! Og det blot på grund af disse personers forskning. Det er så endda kun det udtrykte behov for hjælp. Dertil skal lægges alle dem, som ikke kan eller tør udtrykke deres behov for hjælp, eller ikke ved, at der er hjælp at få, og så kan der nok ganges med en faktor 10 for at få en fornemmelse af problemets størrelse.

Cirka 40 % af de hjulpede bliver flyttet til et andet land med et nyt arbejde, hvor de kan fortsætte deres forskning. De resterende 60 % bliver hjulpet på anden vis, fx ved at der lægges pres på de lokale magthavere om, at nu må de altså lige dæmpe sig.

Afrika og Mellemøsten tegner sig i dag for ca. 67 % af problemlandene, hvorimod Nordamerika og Europa nøjes med en andel på ca. 11 %. Til nedenstående figur 2 skal der lige forklares, at det midterste lagkagediagram fremstår størst, fordi 2004 var et særlig voldsomt år på grund af Irak-krigen (den anden).

Når man så kigger på, hvilke discipliner der er i farezonen med hensyn til restriktioner-chikane-trusler-vold-fængsling-forsvinden-drab, tegner der sig et billede som i figur 3, hvor jura, politisk videnskab og ingeniørvidenskaber topper listen over risikable discipliner skarpt fulgt af medicin, sprogvidenskab og journalistik.

Figur 1. Begrebet "akademisk frihed" er et nøglebegreb for arbejdet i Scholars at Risk Network.

Akademisk frihed er:

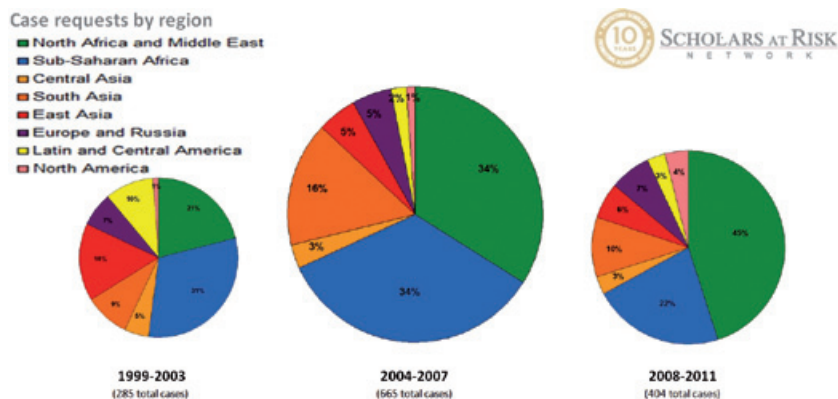
- retten til selv at bestemme form og indhold i forskningen
- retten til at publicere, hvad og hvor man har lyst
- retten til at ytre sig i øvrigt, herunder retten til at kritisere magthaverne
- retten til at undervise
- retten til at mødes med andre (forskere), herunder retten til at rejse, krydse grænser og vende hjem igen.

Scholars at Risk's arbejde

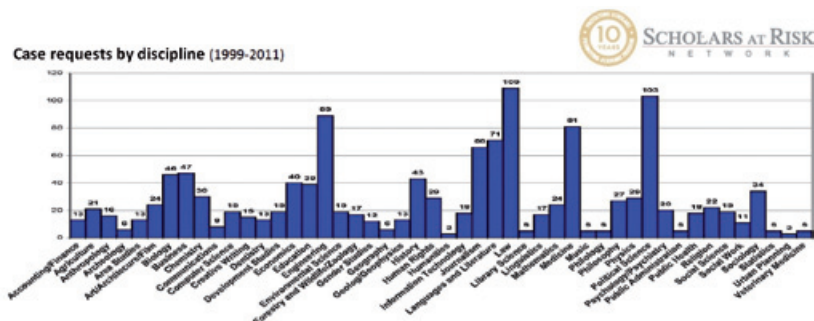
SAR består af ca. 270 institutions-medlemmer fra 33 lande og et sekretariat ved New York University. Når SAR-sekretariatet modtager en henvendelse om "hjælp" fra en nødlidende scholar, indsamler sekretariatet information om personen, om dennes akademiske karriere, familiesituation

Problemets omfang og type

SAR-sekretariatet i New York modtager i gennemsnit en henvendelse om "hjælp" pr. dag. Når dertil lægges de anmodninger om hjælp, som stiles til andre

Figur 2. Afrika og Mellemøsten tegner sig for mere end 2/3 af problemlandene. Nordamerika og Europa "nøjes" med en andel på ca. 1/10. På grund af Irak-krigen var 2004 et særlig slemt år.

Figur 3. Jura, politisk videnskab og ingeniørvidenskaber er de mest risikable discipliner.

Akademisk Frihed er ikke et enten-eller-fænomen. Sagen er ikke sort-hvid, men derimod et kontinuum fra frihed til drab. I nogle lande går det råt for sig, som det er vist i figur 1, helt ud til den ultimative hændelse drabet. Det er alt fra chefen, der med forskellige midler indirekte presser forskeren til at ændre forskningens form og indhold, over direkte ordrer med hensyn til forskningen, æreskrænkelser (typisk udstilles forskere som asociale), restriktioner (typisk rejse-restriktioner), fysisk chikane (lukning af telefon, el, vand mv.), vold osv.

Danmark kan desværre også være med på vognen. Et eksempel er Københavns Universitets professor Marlene Wind, der jo som bekendt fik mundkurv på, da hun i juni 2011 udtalte sig om et politisk ømtåleligt emne (grænsekontrollen), på trods af at Marlene er professor i samspillet mellem ret og politik i EU. En del af den akademiske frihed er anerkendelsen af, at ytringsfrihed fx også gælder forskeres ret og faktisk også pligt til at formidle den opnåede viden, ret til at blande sig i debatten og til fx at kritisere magthaverne.

Danmark har også brilleret på uheldig vis ved gennem otte år (fra 2003 til 2011) at være et enestående eksempel i hele verden i forhold til akademisk ufrihed, fordi politikerne bevidst og gennem lovgivning satte en enestående restriktion på den akademiske frihed. Universitetsloven gav i nævnte periode chefen ret til at bestemme form og indhold for den enkelte forskers forskningsarbejde. Mange andre lande, især i EU, har gennem de

seneste år i lovgivningen pointeret, at der hersker fuld akademisk frihed. Nu har vi i Danmark så fået en ny version af loven, som fjerner denne styringsmulighed og fastslår, at der er fuld akademisk frihed på danske universiteter. Men stadig skiller Danmark sig ud gennem universitetsloven ved bl.a. at underlægge universiteternes gøren og laden politisk kontrol. Det ses heller ikke i andre lande, som vi normalt sammenligner os med. Akademisk frihed er ikke enten-eller, men et spørgsmål om, hvor i kontinuummet (figur 1) man ønsker at placere sig og med hvilke midler.

Historien bag SAR og andre lande

I Storbritannien blev en lignende organisation Council for Assisting Refugee Academics (CARA) etableret i 1933 og består i dag af 69 universiteter, og CARA har siden da hjulpet omkring 4-5.000 personer. CARA hjælper bl.a. med integration af akademiker-flygtninge fx med penge til integration. CARA sender ca. 3 mio. kr. pr. år til lande i Mellemøsten for at kunne etablere forskningssamarbejder med britiske forskere. CARA har også etableret fjernundervisning til bl.a. Zimbabwe og Irak. Som i Danmark er det også i Storbritannien et problem for en akademikerflygtning at få anerkendt den akademiske baggrund fra hjemlandet. I sådanne tilfælde forsøger CARA at hjælpe via mentorordninger. CARA var i høj grad inspirationskilde til etableringen af SAR. SAR blev etableret i USA, men er så siden blevet den globale paraplyorganisation for de fleste af den slags organisationer.

Det hollandske netværk University Assistance Fund (UAF) blev etableret i 1948

og har 17 hollandske medlemsinstitutioner. De har i deres database ca. 3.000 navne på personer som modtagere af UAF-hjælpen. De fokuserer primært på flygtninge og lignende, som allerede er ankommet til Holland.

Norge etablerede en SAR-sektion i maj 2011. 14 institutioner (universiteter og andre højere uddannelses- og forskningsinstitutioner) er deltagere i netværket og medlemmer af SAR-Norge.

Akademisk frihed gi'r bonus på ranglisterne

Forskere, der forsker i akademisk frihed, har påvist, at der er en entydig sammenhæng mellem placeringen på universitets-ranglisterne og graden af aktiv beskyttelse af den akademiske frihed. Jo mere universitetet gør ud af at beskytte og befordre den akademiske frihed, jo højere placering på universitetsranglisterne. Hvis Danmark havde fastholdt henholdsvis fastholder de resterende begrænsninger i den akademiske frihed, ville, henholdsvis vil det meget vel betyde en glidetur ned ad ranglisterne.

AAU kan bidrage

Aalborg Universitet kan bidrage til SAR's arbejde både internt, eksternt, nationalt og internationalt ved at:

- ! vi snakker om akademisk frihed internt i AAU og fx gør det til et emne på linje med begrebet arbejdsmiljø
- ! vi inviterer forskere, som har været udsat og er blevet hjulpet, til at holde foredrag over emnet
- ! vi er opmærksomme på muligheder for at hjælpe personer udefra; SAR udsender hjælpeplanmodninger nogle gange om ugen
- ! vi går i gang med etableringen af en dansk SAR-sektion sammen med de andre danske universiteter og tilsvarende institutioner.

Vil du vide mere...

Du er velkommen til at henvende dig til artiklens forfatter, Lars Brodersen, der er AAU's repræsentant og kontaktperson i Scholars at Risk Network: lars@land.aau.dk.